

De misdadiger is een min of meer gevaarlijk anti-sociaal wezen. Hij moet onschadelijk worden gemaakt, en liefst verbeterd, althans gereclasseerd. Natuurlijk brengt dit meê de noodzakelijkheid van geheel individueele behandeling der patiënten. Echter wordt telkens voorgesteld ³³⁰⁾, alsóf ook aan het hedendaagsche strafstelsel dezelfde gedachte ten grondslag strekte, waarom men zich dan — zeer goedkoop voorwaar — vroolijk maakt over zoo groote oppervlakkigheid, dat betrekkelijk weinig verschil in inrichting van de straf bestaat, als kon een geneesheer met enkele recepten voor alle zieken volstaan.

Men schoeit eerst het bestaande strafstelsel op eene daarbij niet passende leest, om dan luide uitteroepen, dat de schoenmaker weinig bekwaam bleek voor zijn vak.

Maar wil men de subjectieve theorie toepassen, de straf alleen laten bepalen door de subjectieve gesteldheid van den misdadiger, dan — dit lijdt zeker geen twijfel — moet het strafstelsel geheele omwerking ondergaan, ook in de richting van volstreckte individualiseering. Mede wat het inwendige der gevangenis en betrefft, dat, gelijk ook GRETENER opmerkt ³³¹⁾, tot dusver nog weinig strookt met de opvatting van het misdrijf als „unverschuldetes Unglück” ³³²⁾.

De geheele strafmaat wordt eene andere. Terecht vraagt VON BAR of niet een uit geheel bijzondere motieven gepleegde moord ongestraft moet blijven, als het volstrekt onwaarschijnlijk is dat de dader op nieuw een moord zal plegen, omdat het motief zich moeielijk herhalen kan ³³³⁾. Immers heeft weinig zin de opgeschroefde voorstelling van FRANCK, dat ieder die een moord gepleegd heeft „sera . . . prêt à recommencer si l'occasion s'en présente;” dat wie op eens anders vrijheid inbreuk heeft gemaakt, „nie le droit qui protège la liberté,” en wie zich aan eens vreemden goed vergreep, „nie le devoir qui nous ordonne de nous abstenir de tout acte de violence, d'oppression, ou de spoliation”; enz. ³³⁴⁾.

Tot dergelijke gemanieeerde beschouwingen wordt begrijpelijkerwijs geleid wie voor alle misdaad gevaarlijkheid van den dader in de plaats wil stellen; daarom en daarnaar wil straffen, of beter maatregelen nemen tot beveiliging van de maatschappij.

Maar genoeg. Voldoende blijkt uit het vorenstaande wel tot